

Література

1. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
2. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / відп. ред. С.С. Яценко. 4-те вид., перероб. та доп. Київ: А.С.К., 2005. 848 с.

УДК 343.346(043.2)

Павлова С.Л., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна
Науковий керівник: Нітченко А.Г., к.і.н., доцент

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСОБИ ЗА КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ У СТАНІ АЛКОГОЛЬНОГО, НАРКОТИЧНОГО ЧИ ІНШОГО СП'ЯНІННЯ АБО ПІД ВПЛИВОМ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ, ЩО ЗНИЖУЮТЬ УВАГУ ТА ШВИДКІСТЬ РЕАКЦІЇ

Останнім роками в Україні простежується загальна тенденція до збільшення кількості дорожньо-транспортних пригод (далі – ДТП) вчинених в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння. Зокрема, за інформацією МВС України «у середньому кожні три хвилини стається одне ДТП і кожні 15 хвилин травмується» або гине одна людина [1]. Лише за період з 01.01.2021 р. по 30.09.2021 р. трапилося 137286 ДТП, в яких загинуло 2225 та травмовано 22200 людей [2]. Для порівняння: у цей самий період 2020 р. трапилося 188844 ДТП. Зростання на 15,5% очевидне.

Головні причини ДТП – це перевищення швидкості, порушення правил маневрування, недотримання дистанції та керування автомобілем у стані сп'яніння.

Злочини проти безпеки дорожнього руху скоєні особою, яка керує транспортним засобом (далі – ТЗ) у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів – ст. 286¹ Кримінального Кодексу України (далі – ККУ), входять до окремої групи суспільно небезпечних самостійних діянь, що посягають на суспільні відносини у сфері безпеки дорожнього руху або експлуатації механічних ТЗ та завдають суспільству шкоду, пов'язану із загибеллю та травмуванням людей [3].

Діяння при вчиненні цього злочину пов'язані з недотриманням правил безпеки дорожнього руху. Так, згідно п. 2.9а Правил дорожнього руху водієві забороняється керувати ТЗ у стані

алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції [4].

У випадках, коли передбачені ст. 2861 ККУ суспільно небезпечні наслідки настали суди повинні встановити суб'єкта, суб'єктивну сторону, кваліфікуючи ознаки, особливо кваліфікуючи ознаки злочину та відповідальність особи за скоєне правопорушення.

З набранням чинності Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху» від 16.02.2021 р. відповідальність за порушення безпеки дорожнього руху було посилено.

Так, в рамках притягнення до адміністративної відповідальності (ст. 130 КУпАП) Законом передбачені такі покарання за вчинення ДТП:

– за перше порушення – накладення штрафу на водіїв у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (17000 грн.) з позбавленням права керування ТЗ на строк 1 рік і на інших осіб – накладення штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

– за повторне – накладення штрафу на водіїв у розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (34000 грн.) з позбавленням права керування ТЗ на строк 3 роки та з оплатним вилученням ТЗ чи без такого або адміністративний арешт на строк 10 діб з позбавленням права керування ТЗ на строк 3 роки та з оплатним вилученням ТЗ чи без такого і на інших осіб – накладення штрафу у розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням ТЗ чи без такого або адміністративний арешт на строк 10 діб з оплатним вилученням ТЗ чи без такого;

– якщо ж водій сяде за кермо п'яним втретє, то за це передбачений штраф у розмірі трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (51000 грн.), а також громадянина позбавлять прав на 10 років з конфіскацією його ТЗ. Окрім цього, до особи може бути застосовано адміністративний арешт строком до 15 діб. Для інших осіб передбачено накладення штрафу у розмірі трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією ТЗ, який є у приватній власності порушника, або адміністративний арешт на строк 15 діб з конфіскацією ТЗ, який є у приватній власності порушника.

Крім того встановлено, що вживання особою, яка керувала ТЗ, після ДТП за її участю алкоголю, наркотичних засобів, психотропних

речовин, їх аналогів, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником), або після того, як ТЗ був зупинений на вимогу поліцейського, до проведення уповноваженою особою медичного огляду з метою встановлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції, чи до прийняття рішення про звільнення від проведення такого огляду, – тягне за собою накладення штрафу на водіїв і на інших осіб у розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (34000 грн.) або адміністративний арешт на строк 15 діб, з позбавленням права керування ТЗ на строк 3 роки і на інших осіб – накладення штрафу у тому ж розмірі або адміністративний арешт на строк 15 діб.

Законом передбачені такі покарання за вчинення ДТП в рамках притягнення до кримінальної відповідальності (ст.2861 ККУ):

– потерпілий отримав травми середньої тяжкості – позбавлення волі на строк до 3 років з позбавленням права керувати ТЗ на строк від 3 до 5 років;

– потерпілий отримав тяжке ушкодження – позбавлення волі на строк від 3 до 8 років та позбавлення прав терміном від 5 до 8 років;

– ДТП з летальним результатом – позбавлення волі на строк від 5 до 10 років з позбавленням прав на такий же термін;

– ДТП з декількома жертвами – позбавлення волі терміном від 7 до 12 років з позбавлення прав терміном від 7 до 10 років.

Слід зазначити, що відповідно до п. 13 ст. 67 ККУ, у разі вчинення злочину у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, суд повинен обговорити питання про визнання цієї обставини такою, яка обтяжує покарання.

Отже, при призначенні покарання суди мають враховувати наслідки, що настали, характер та мотиви допущених особою порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації ТЗ, її поведінку після вчинення злочину та ставлення до порушення та ін. Законом передбачені покарання за вчинення ДТП у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів в рамках притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності. Водночас, зазначений стан обтяжує покарання винного.

Література

1. Лисенко А. МВС оприлюднило тривожну статистику ДТП в Україні.

ZN.UA. 2021. 24 чер. URL: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/mvs-opriljudnilo-trivozhnu-statistiku-dtp-v-ukrajini.html> (дата звернення 15.10.2021).

2. Патрульна поліція. Статистика ДТП в Україні за період з 01.01.2021 по 30.09.2021. URL: <http://patrol.police.gov.ua/statystyka/> (дата звернення 15.10.2021).

3. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду від 23 груд. 2005 р. № 14 в ред. від 19 груд. 2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05#Text> (дата звернення 15.10.2021).

4. Правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовт. 2001 р. № 1306 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#Text> (дата звернення 15.10.2021).

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху: Закон України від 16 лют. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1231-20#n2> (дата звернення 15.10.2021).

УДК 343.346(043.2)

Паламарчук В.О., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лисько Т.Д., к.ю.н.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ПОВІТРЯНИХ ПОЛЬОТІВ, ВСТАНОВЛЕНИХ УКРАЇНСЬКИМИ АВІАКОМПАНІЯМИ

Задля детального аналізу недотримання правил перельоту на повітряному транспорті, в першу чергу необхідно ознайомитися з правовою базою, що регулює це питання. 23 травня 2017 р. за № 654/30522 у Міністерстві юстиції України був затверджений наказ Державної авіаційної служби України від 6 лютого 2017 року про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України». Відповідно до п. 1 Авіаційних правил України, «ці Авіаційні правила визначають порядок виконання польотів цивільних та державних повітряних суден, порядок обслуговування повітряного руху, порядок управління повітряним рухом, що гарантують безпеку польотів при використанні повітряного простору України...» [1].

Порушення правил повітряних польотів – це адміністративне правопорушення, але у разі порушення даних правил особами, які